

Optelsom

Al watertandend bij allerlei analoge klassiekers zou je het haast vergeten: die vintage mengtafel kan ook te veel van het goede zijn voor een meer open klinkende productie. Er zijn interessante alternatieven; zo is de Dangerous 2-Bus+ een echte kameleon onder de summing mixers.

door Wessel Oltheten > wessel@interface.nl

Over de reden om analoge summing te gebruiken is veel gezegd, al dan niet onderbouwd met objectieve waarnemingen en metingen. Wat je er ook van vindt: een heel zinnige reden om analoge summing te gebruiken is het toevoegen van een bepaalde kleuring aan het geluid. Hoe je die kleuring inzet, is heel bepalend voor het resultaat. Individuele kanalen oversturen klinkt anders dan de hele mix oversturen. Vandaar ook de behoefte aan een mixer in plaats van een enkele stereo processor. Van die mixers zijn er genoeg, elk met hun eigen karakter. Dangerous pakt het met de nieuwe 2-Bus+ iets anders aan; het doel is om de mixer in de basis zo onhoorbaar mogelijk te maken, en de kleuring voor de gebruiker vrij inzetbaar te maken.

Fijne stappen

De 2-Bus+ is een zestienkanaals mixer met ingangen die zowel met xlr- als db25-connectors zijn uitgevoerd. Daarnaast beschikt hij over twee extra xlr-ingangen die bedoeld zijn om een tweede mixer aan te sluiten en zo het aantal ingangen te vergroten. Natuurlijk houdt niets je tegen om deze ingangen ook zonder extra mixer te gebruiken, waarmee je op achttien inputs uitkomt. Standaard zijn deze kanalen om en om naar links en rechts van de mixbus geplaatst; er zijn geen panpots. Wel kun je kanaal 1 en 2 in plaats

van naar links en rechts beiden naar het midden van de mix sturen. Dit doe je door de monoknop op het frontpaneel in te drukken, die dan helder oplicht. Kanaal negen en tien hebben dezelfde mogelijkheid, waarmee je vier mono bronnen en zeven stereo bronnen kunt mixen; genoeg voor alle belangrijke groepen van een gemiddelde mix.

Het niveau van de mixbus kun je afstellen met een in zeer fijne stappen (0,5dB) geschakelde uitgangsregelaar, die je 4dB verzwakking en 6dB versterking geeft. Vervolgens passeert de mix een schakelbaar insertpunt (uitgevoerd met xlr's) om tot slot op twee paar xlr-uitgangen te belanden. Die kun je gebruiken om je mix op te nemen en om je monitorcontroller mee aan te sturen. Helaas is er voor die monitoruitgangen geen niveauregeling, waardoor je toch altijd een externe monitorcontroller nodig zult hebben. Dat is jammer, want zo'n potmeter zou in eenvoudige set-ups (met één paar monitors) een extra controller overbodig kunnen maken. Ik vermoed echter dat het merendeel van de toekomstige gebruikers een uitgebreidere monitorcontroller wil gebruiken, waarmee het geen groot gemis is.

Een handige toevoeging zijn de signaalindicatoren per kanaal, waarmee je ziet op welke ingangen signaal binnenkomt. De 2-Bus+ heeft geen volwaardige niveaumeters, omdat de ingangen +24dBu zonder vervorming kunnen verwerken. Dat wil zeggen dat je daar met de meeste da-convertors nooit in de buurt zult komen, omdat die meestal op +18dBu (= 0dBfs)

INFO

- prijs excl: € 3.108,-
- distributie: MasteringWorks GmbH, info@masteringworks.com
- internet: www.masteringworks.com, www.dangerousmusic.com

SPECIFICATIES

- 16 kanalen
- inputs: xlr en db25
- 3 'analog color' standen: Harmonics, Paralimit and X-Former.
- stereo analog insert
- stepped output gain
- 2 expansion inputs
- monitor en main outputs (xlr)

Xtra

- introductie door Dangerous
- demo door Producer Michael James en meer
- handleiding

gekalibreerd zijn. Het niveau van je mix zul je in de gaten moeten houden op de recorder die je gebruikt om je mix mee op te nemen; of je sluit een externe meter aan op de monitor-uitgangen.

Bijkleuren

Met de specificaties van de 2-Bus+ is niets mis: de vervorming is ook bij hoge niveaus (+22dBu) met 0,0026% buitengewoon laag, net als de ruisvloer die over het hele frequentiespectrum onder de -86dBu blijft. De frequentierespons blijft binnen 0,1dB tussen 10Hz en 50kHz, en over overspraak hoeven we het niet te hebben. Kortom, afgaande op de specificaties zou je deze mixer inderdaad niet aan het werk moeten horen. Daar kun je verandering in brengen met drie 'effectsecties'.

Allereerst is er het Harmonics-circuit, dat harmonische vervorming introduceert. De hoeveelheid vervorming bepaal je door de uitgang van het circuit bij de mix te mengen, via een parallel pad. Een soortgelijk 'mengbaar' effect is Paralimit, een parallel gepatchte stereo compressor met vaste threshold en timing. Met de bijbehorende potmeter bepaal je het return-niveau in de mix. Het mooie van Harmonics en Paralimit is dat ze niet alleen zijn aan te sturen vanaf de stereo bus, maar ook vanaf kanaal 13-14 of kanaal 15-16. Je drukt simpelweg op de bijbehorende knop om een paar kanalen naar een kleursectie te sturen, waarna je met de returnpotmeter de hoeveelheid doseert.

De laatste effectsectie, X-Former, werkt anders; die gebruikt een transformator om kleuring toe te voegen. Een transformator vervormt ook de fase- en frequentierespons, waardoor parallel mengen lastig is om echt goed te doen. Vandaar dat je X-Former alleen als insert kunt gebruiken, en enkel op de hele mix. Normaal kun je van een transformator alleen de hoeveelheid vervorming bepalen door hem harder in te sturen, maar Dangerous heeft een circuit gebouwd waarmee je zonder niveauperanderingen de hoeveelheid magnetische verzadiging traploos kunt regelen met een potmeter. De transformator schakel je met een drukknop in en uit het signaalpad, om zo de frequentierespons en vervorming niet te compromitteren als je geen kleuring nodig hebt.

Analoog knooppunt

Het eerste aspect waar ik van onder de indruk ben, is de openheid in het geluid. In mijn set-up gebruik ik puur om praktische redenen een summing mixer: omdat ik op verschillende groepen kleuring toevoeg met losse outboard-apparatuur, is een summing mixer een elegante manier om alles met zo min mogelijk ad/da-conversie bij elkaar op te tellen en door de masteringsketen te sturen. In deze rol is de mixer niet bedoeld als smaakmaker, maar als transparant analogo knooppunt. De 2-Bus+ vervult deze rol nog iets beter dan de Cranesong Spider (toch ook niet de minste!) die ik tot dusver gebruikte. Het geluid heeft meer openheid, er zit wat minder vervorming in. Het lijkt erop alsof de 2-Bus+ beter omgaat met de vrij hoge signaalniveaus die mijn andere apparatuur levert om op de gewenste hoe-

veelheid kleuring uit te komen.

Dit gebruik van andere apparatuur is ook de reden waarom de extra kleuring die de 2-Bus+ te bieden heeft in mijn geval niet zo veel toevoegt: dan wordt het te veel van het goede en wordt het geluid eerder kleiner en dichter van klank. Anders wordt het wanneer ik de kleuringsfuncties gebruik op individuele kanalen. Paralimit is te gek als parallelle compressor op drums en zang, het geeft veel energie en mengt perfect in fase met het origineel. Hetzelfde geldt voor de harmonische vervorming: het geluid wordt voller en rijker, maar niet plat of vermoeiend. Het klinkt duidelijk niet zoals bandverzadiging (die dingen wat afrondt en vetter maakt), maar meer als het licht oversturen van een buizenapparaat, waardoor het geluid ook wat extra sprankel in het hoog krijgt.

Planning

De kleuringsfuncties zijn veel meer dan simpelweg een extraatje op een summing mixer. De klank van Harmonics en Paralimit is zo goed dat ze de noodzaak om andere apparatuur aan te schaffen kunnen wegnemen. Daarbij is het gebruik zo eenvoudig dat het én snel werkt, én het terugzetten van gemaakte instellingen in een handomdraai gebeurt is. Het enige wat je in de gaten moet houden, is dat je een handige kanaalindeling maakt: Harmonics en Paralimit zijn maar op vier van de achttien kanalen individueel te gebruiken. En de hoeveelheid kleuring is natuurlijk alleen maar als totaal te regelen, en ook maar op één plek simultaan te gebruiken. Het is daardoor bijvoorbeeld niet mogelijk om meer vervorming op kanaal 15-16 te zetten

dan op 13-14, of om Paralimit zowel op de drumbus als de zangbus te gebruiken.

Dit zijn natuurlijk beperkingen, maar in de praktijk blijkt dat je met wat planning genoeg voor elkaar krijgt. Voor mij werkt Paralimit het beste op individuele kanalen, en Harmonics komt soms op de drums en bas, dan weer op de hele mix van pas. X-Former heb ik zelf niet nodig, maar dat komt omdat ik door allerlei apparaten mix die al vol met trafo's zitten. Je kunt immers ook te veel kleuring hebben...

Conclusie

Wat wil je van een mengtafel? Dat hij soms onhoorbaar zijn werk doet, maar dat je hem ook op zijn staart kunt trappen als het nodig is. Dat de ruisvloer laag ligt en het geluid groots is. Dat hij parallelle bewerking faciliteert. O ja, bedieningsgemak, monitoraansluitingen en flexibiliteit qua routing zijn een pre. De Dangerous 2-Bus+ beantwoordt aan al die eisen. Het is natuurlijk geen één-op-één-vervanging voor een traditionele studiotafel met faders en aux'en, maar in combinatie met een daw en een monitorcontroller kom je aardig in de buurt. Sterker nog, ik denk dat de 2-Bus+ het qua klank wint van veel mengtafels. Het is een buitengewoon interessante en goed ontworpen optie om analoge kleur te brengen in je set-up. ■

HET OORDEEL

- + • prachtige open klank
- bruikbare opties voor kleuring
- gemakkelijk te recallen

- • geen regelaar voor monitorniveau

